ଧୃଷ୍ଟକେତୁଶ୍ଚେକିତାନଃ କାଶିରାଜଶ୍ଚ ବୀର୍ଯ୍ୟବାନ୍ ।
ପୁରୁଜିତ୍କୁନ୍ତିଭୋଜଶ୍ଚ ଶୈବ୍ୟଶ୍ଚ ନରପୁଙ୍ଗବଃ ।।

ସକାଳ

ସୁରକ୍ଷିତ ଯକୃତ

ଏକ ସୁସ୍ଥ ଶରୀର ପାଇଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ତୁଲାଇଥାଏ ମଣିଷ ଶରୀରର ଯକୃତ ବା ଲିଭର । ଶରୀର ଭିତରର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଗ୍ରନ୍ଥୀ ବୁଝାଉଥିବା ପେଟ ଭିତରର ଏହି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ କ୍ଷେତ୍ରର ଉପାଦେୟ ଭୂମିକା ହେଉଛି ଏହା ପାଚନ ବା ହଜମ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିଥାଏ । ସଂପ୍ରତି ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ଜୀବନ, ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ ଭାବେ ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟ ସେବନ, ବିଶ୍ରାମର ଅଭାବ ଓ ଖାଦ୍ୟପେୟର ଅସଂଯତତା ଏହି ସମ୍ବେଦନଶୀଳ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରି ଏହା ମୃତ୍ୟୁର ଦିଗକୁ ଟାଣିନେଇଥାଏ । କଲିଜା ହେଉଛି ଶରୀରର ଏକ ରାସାୟନିକ ବିଜ୍ଞାନାଗାର । ଏକ ସମୟରେ ଏହା ବହୁତ ପ୍ରକାରର ରାସାୟନିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ । ଶରୀରରେ ନଷ୍ଟ ହେଉଥିବା ଲୋହିତ ରକ୍ତକଣିକାରୁ ହିମୋଗ୍ଲୋବିନ (ଲୋହିତ ରକ୍ତ କଣିକା ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଲୌହ ଓ ପୁଷ୍ଟିସାର ଅଂଶ) ବାହାର କରି ତାକୁ ଭାଙ୍ଗି ପୁଣି ନୂଆ ହିମୋଗ୍ଲୋବିନ ହେବା ପାଇଁ ଉପାଦାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ରକ୍ତଜମାଟ ବାନ୍ଧିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ଉପାଦାନର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଯଥା- ପ୍ରୋଥ୍ରୋମ୍ବିନ ଓ ଫିବ୍ରିନୋଜେନ୍ ତାହା ଯକୃତରେ ହିଁ ତିଆରି ହୁଏ । ପିତ୍ତ କ୍ଷରଣ ହେଉଛି ଯକୃତର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ । ଖାଦ୍ୟ ପାକସ୍ଥଳୀରୁ ଗ୍ରହଣୀ ମଧ୍ୟକୁ ପ୍ରବେଶ କରିବା ସମୟରେ ପିତ୍ତନଳୀ ଭିତରୁ ପିତ୍ତ ଆସି ଖାଦ୍ୟ ସହିତ ମିଶି ପାଚନ କ୍ରିୟାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ । ରକ୍ତରେ ଗ୍ଳୁକୋଜ ପରିମାଣ ଅଧିକ ହେଲେ ଯକୃତ ଏହାକୁ ଗ୍ଲାଇକୋଜେନ୍‌ରେ ପରିଣତ କରି ନିଜ ଭିତରେ ସଞ୍ଚୟ କରି ରଖେ । ଉପବାସ ସମୟରେ ରକ୍ତରୁ ଗ୍ଳୁକୋଜର ପରିମାଣ କମିଗଲେ ଯକୃତ ଗ୍ଲାଇକୋଜେନ୍‌କୁ ଗ୍ଳୁକୋଜରେ ପରିଣତ କରି ଶର୍କରାର ଭାରସାମ୍ୟ ରକ୍ଷା କରେ । ଯକୃତ ବା କଲିଜାରେ ତନ୍ତୁ ଜମି ଗଲେ ବା ପ୍ରଦାହ ବା କ୍ଷତ ପରେ ସଂଯୋଜକ ତନ୍ତୁରେ ମୋଟାଦାଗ ଜମିଗଲେ ଏହା ଯକୃତର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମତାକୁ କମାଇ ଦିଏ । ଅତ୍ୟଧିକ ମଦ୍ୟପାନ, ଚର୍ବି ଜାତୀୟ ଖାଦ୍ୟ, ହେପାଟାଇଟିସ୍ 'ବି', 'ସି' ଓ 'ଡି' ସଂକ୍ରମଣ, ମଧୁମେହ, ପିତ୍ତକୋଷ ରୋଗ କିମ୍ବା ଅତ୍ୟଧିକ ଲୌହକଣା ଜମିଗଲେ ଲିଭରରେ ସୂତ୍ରତନ୍ତୁମୟତା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ଓ ଯକୃତ ସଂକୁଚିତ ହୋଇ ଉପରି ଭାଗରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଫୁଲା ବା ଗ୍ରନ୍ଥିକା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ସିରୋସିସ୍ ରୋଗରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୁଏ । ଏହି ସୂକ୍ଷ୍ମ ତନ୍ତୁମୟତାକୁ ମାପିବା ପାଇଁ ଲିଭରରୁ ଜୀବନ୍ତ ତନ୍ତୁ ନେଇ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଏ । ଏକ ଛୁଞ୍ଚି ସାହାଯ୍ୟରେ ଯକୃତରୁ ଏକ ଛୋଟ ଅଂଶ କାଟି ନେଇ ଅଣୁବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଏକ କଷ୍ଟକର ପରୀକ୍ଷା ଓ ବେଳେବେଳେ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ରକ୍ତକ୍ଷରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ରୋଗୀ ଅଧିକ କଷ୍ଟ ପାଏ । ତେଣୁ ଲିଭରକୁ କ୍ଷତି ନକରି ବା କୌଣସି ପ୍ରକାର ଛୁଞ୍ଚି ଦ୍ୱାରା ଜୀବନ୍ତ ତନ୍ତୁ ନ ନେଇ ଫାଇବ୍ରୋସ୍କାନ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ସୂତ୍ର ତନ୍ତୁମୟତାକୁ ମାପି ହେବ । ଏହା ଏକ ଅତ୍ୟଧିକ ସୂକ୍ଷ୍ମମାନର ଯନ୍ତ୍ର । ଅଲଟ୍ରାସାଉଣ୍ଡର ଶଲାକା (ପ୍ରୋବ୍) ପରି ଏହାର ମଧ୍ୟ ଏକ ଶଲାକା ଥାଏ ଯାହାକି ଡାହାଣ ଛାତିର ନିମ୍ନଭାଗରେ ରଖି ବୋତାମ ଚିପିଲେ କଲିଜାର କଠିନତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମାପି ହୁଏ । କମ୍ପ୍ୟୁଟର ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କଲା ପରେ ପରଦାରେ ଏହାର ମାନ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ଦେଖାଯାଏ । ଦଶ ମିନିଟ ଭିତରେ ଏହି ପରୀକ୍ଷା ଶେଷ ହୁଏ । ଏଥିରେ କୌଣସି କଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ ବା ରକ୍ତ ବାହାରେ ନାହିଁ । ଏହି ପରୀକ୍ଷା ପୂର୍ବରୁ ଖାଲି ପେଟ ରହିବା ଜରୁରୀ । ଅତ୍ୟଧିକ ମୋଟା ବ୍ୟକ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ପେଟରେ ପାଣି ଜମିଯାଇଛି, ବୟସ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଫାଇବ୍ରୋସ୍କାନ୍ ଠିକ୍ ଭାବରେ କରିହୁଏ ନାହିଁ । ଯେଉଁମାନଙ୍କର ହୃତ୍‌ପିଣ୍ଡରେ ପେସ୍‌ମେକର ବା ଗତିଚାଳକ ଲାଗିଛି ବା ଗର୍ଭବତୀ ମହିଳାମାନଙ୍କର ଫାଇବ୍ରୋସ୍କାନିଂ ପରୀକ୍ଷା ନିଷେଧ । ଏହି ଫାଇବ୍ରୋସ୍କାନିଂ ମାଧ୍ୟମରେ ଯକୃତର ତନ୍ତୁମୟତା ବା ଜଟିଳତା ଜଣା ପଡ଼ିଲେ ରୋଗୀ ସହଜରେ ସଚେତନ ହୁଏ । ତନ୍ତୁମୟତା ଯେତେ ବେଶୀ ହୁଏ ଲିଭରର କର୍ମ କ୍ଷମତା ମଧ୍ୟ ସେତେ ପରିମାଣରେ ବ୍ୟାହତ ହୁଏ ଓ ଧୀରେ ଧୀରେ ଏହା ସିରୋସିସ୍ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୁଏ । ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ସଚେତନତା ବୃଦ୍ଧି ହେଲେ ସେମାନେ ମଦ୍ୟପାନ, ଚର୍ବିଜାତୀୟ ଖାଦ୍ୟରୁ ବିରତ ଓ ହେପାଟାଇଟିସ୍ ସଂକ୍ରମଣ ସମ୍ବନ୍ଧର ଚିକିତ୍ସା କରିବାକୁ ଆଗେଇ ଆସନ୍ତି । ସହଜ ପାଚ୍ୟ ନିରାମିଷ ଖାଦ୍ୟ ଓ କିଛି ସମୟ ବ୍ୟାୟାମ ମାଧ୍ୟମରେ ଲିଭରର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମଧ୍ୟ ରକ୍ଷା କରିହେବ ।

ଯାହାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନ ସବୁକିଛି

ଡ଼କ୍ଟର ନିଖିଳାନନ୍ଦ ପାଣିଗ୍ରାହୀ

ଗୋଟିଏ ମଧ୍ୟ ଡ଼ାକବାଜି ଯନ୍ତ୍ର ନଥିଲା, କାଁଭାଁ କେତୋଟି ଚେୟାର ପଡ଼ିଥିଲା । ଖୋଲା ପଡ଼ିଆ । ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ନୋବେଲ୍ ବିଜେତା ବକ୍ତୃତା ଦେବାର ଏହା ଥିଲା ବ୍ୟବସ୍ଥା । ତେବେ ଆୟୋଜକମାନଙ୍କୁ ନିଜେ ବକ୍ତା ହିଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ ଯେ, ସେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟ ଚାହୁଁ ନାହାନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ନିମ୍ବ ଗଛ ତଳେ ସେ ଭାଷଣ ଦେଲେ । ୨୨.୧.୧୯୬୮ ତାରିଖର ଶୀତ ସକାଳ । ସାମନାରେ ବସିଥିବା ଶ୍ରୋତାମଣ୍ଡଳୀର ଶତକଡ଼ା ଅଶୀ ଭାଗ ତଳେ ବସିଥିଲେ । ଅହମଦାବାଦର ଏକ କମ୍ୟୁନିଟି ହଲ୍‌ର ଭିତ୍ତିପ୍ରସ୍ତର ସ୍ଥାପନା କରିବା ଉପଲକ୍ଷେ ମହାଶୟଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ ବିଜ୍ଞ ଆୟୋଜକମାନେ । ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ନ୍ୟାସନାଲ୍ ଇନ୍‌ଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍ ଅଫ୍ ଡ଼ିଜାଇନ୍‌ର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା- ସଦସ୍ୟ ଦଶରଥ ପଟେଲ ଓ ଖ୍ୟାତନାମା ନର୍ତ୍ତକୀ ତଥା ବକ୍ତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କୀୟା ଚନ୍ଦ୍ରଲେଖା । ଉପସ୍ଥିତ ଶ୍ରୋତାମାନେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମଜ୍ଜି ଯାଇଥିଲେ ଉକ୍ତ ଦୀର୍ଘ ଭାଷଣ କାଳରେ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ସରଳ ଜୀବନଯାପନ କରୁଥିବା ଏହି ମହାପୁରୁଷ ଜଣକ ହେଲେ ୧୯୩୦ ମସିହାରେ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନରେ ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିବା ବିଶିଷ୍ଟ ବୈଜ୍ଞାନିକ ସେ ବିଜ୍ଞାନର ବିକାଶ ସକାଶେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କହୁଥିଲେ ଯେ, ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାର । କୌତୁହଳୀ ହୁଅ । ଉତ୍ତର ପାଇବ । ତେବେ ଏଇ ଉତ୍ତରରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନମାନ ଖୁନ୍ଦି ହୋଇ ରହିଥିବ । ପୁଣି ସେଥିରୁ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଉତ୍ତର ଆସିବ । ଅନୁସନ୍ଧିତ୍ସୁ ହେଲେ ହିଁ ପ୍ରକୃତିର ରହସ୍ୟ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିବା ସମ୍ଭବ । ଯଥା, ସେ ଥରେ କହିଥିଲେ:

ସାବୁନ-ବୁଦ୍‌ବୁଦ୍‌ର ସମୁଜ୍ଜ୍ୱଳ ବର୍ଣ୍ଣମାନଙ୍କୁ ଦେଖ ! ସମୁଦ୍ର କାହିଁକି ନୀଳ ? ହୀରା ଚିକ୍‌ମିକ୍ ହେବା କାରଣ କଣ ? କେଉଁଥି ପାଇଁ ହୁବଲୀ (ଗୋଟିଏ ସହର) ଏତେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ?.... ଇତ୍ୟାଦି । ଠିକ୍ ପ୍ରଶ୍ନମାନ ପଚାର । ପ୍ରକୃତି ତା'ର ରହସ୍ୟର କବାଟମାନ ଖୋଲିଦେବ । (ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ: ଉମା ମହେଶ୍ୱରନ୍, ''ସିଭି ରମଣ- ଏ ବାଇଓଗ୍ରାଫି'', ପେଙ୍ଗୁଇନ୍ ବୁକ୍ସ- ଇଣ୍ଡିଆ, ମୁଖବନ୍ଧ-ପୃ-୧୩) ।

ପ୍ରକାଶ ଥାଉକି, ଉମା ପରମେଶ୍ୱରନ୍ କାନାଡ଼ାର ୱିନିପେଗ୍ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଜଣେ ଇଂରାଜୀ ପ୍ରଫେସର, ଯିଏକି ମିଚିଗନ୍ ଷ୍ଟେଟ ୟୁନିଭରସିଟିରୁ ଇଂରାଜୀରେ ଡ଼କ୍ଟରେଟ୍ ଉପାଧି ପ୍ରାପ୍ତ । ଉଭୟ ପରମେଶ୍ୱରନ୍ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରଲେଖା ରମଣଙ୍କ ଜୀବନୀ ଓ କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ ବିଷୟରେ ଗଭୀର ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଛନ୍ତି । ତିରୁଚିରାପଲ୍ଲୀ ନିକଟସ୍ଥ ଗୋଟିଏ ଅଖ୍ୟାତ ପଲ୍ଲୀରେ ଜନ୍ମିତ ରମଣଙ୍କ ପିତା ଆର. ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ରାଓ ବିଶାଖାପାଟଣାସ୍ଥିତ ମିସେସ୍ ଏ.ଭି. ନରସିଂହ ରାଓ କଲେଜରେ ଗଣିତ ଓ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନରେ ଅଧ୍ୟାପକ ଥିଲେ । ତେବେ ବାପା ଓ ପୁଅ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ଅସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳି ଥିଲା । ବାପା ଖେଳ କସରତରେ ଭାଗ ନେଉଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ସାମାଜିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଶାରୀରିକ ଗଠନ ବଳିଷ୍ଠ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରମଣ ଥିଲେ ଦୁର୍ବଳ । ସେ ଦିନରାତି ପଢ଼ାପଢ଼ିରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଥିଲେ । ବାପା ସଂଗ୍ରହ କରିଥିବା ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟ ସମ୍ବଳିତ ପୁସ୍ତକମାନ ପଢୁଥିଲେ । ଏହି ଅଧ୍ୟୟନଶୀଳତା ବୁଦ୍ଧିମାନ ରମଣଙ୍କୁ ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ଅତ୍ୟୁଚ୍ଚ ଶିଖରକୁ ଉନ୍ନୀତ କରିଥିଲା । ତତ୍କାଳୀନ ଏହି ଅନୁଭୂତି ସମ୍ପର୍କରେ ସେ ପରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି- ତାଙ୍କୁ ଯେଉଁ ତିନୋଟି ବହି ଅତ୍ୟଧିକ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲା, ତାହା ହେଉଛି ଏଡ଼ୱିନ୍ ଆର୍ଣ୍ଣଲଙ୍କ ''ଦି ଲାଇଟ୍ ଅଫ୍ ଏସିଆ'', ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନବିତ୍ ହେମହୋଲ୍ଜଙ୍କ ''ଦି ସେନ୍‌ସେନ୍ସ ଅଫ୍ ଟୋନ୍'' ଓ କ୍ଲାସିକ ଗଣିତ ବହି ''ଦି ଏଲିମେଣ୍ଟସ୍ ଅଫ୍ ଇଉକ୍ଲିଡ୍'' ।

ମୋଟେ ତେରବର୍ଷ ବୟସରେ ଅଭୂତପୂର୍ବ ସଫଳତା ପାଇ ରମଣ ବିଶାଖାପାଟଣାରୁ ମାଡ୍ରାସ ଆସିଲେ ସେଠାକାର ପ୍ରେସିଡେନ୍ସ କଲେଜରେ ବିଏ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ । କମ୍ ବୟସ ହେତୁ ସେ ସହପାଠୀ ଓ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ଆକାରରେ ଛୋଟ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ । ଏଥିପାଇଁ ସମସ୍ତେ ସନ୍ଦେହରେ ପଡୁଥାନ୍ତି । ପୁଣି ସେ ସେମିତି କଲେଜ ପଢୁଆଙ୍କ ଆଡ଼ମ୍ବରପୂର୍ଣ୍ଣ ପୋଷାକପତ୍ର ପିନ୍ଧୁ ନଥିଲେ । ସାଧାରଣ ଭାବେ ତାଙ୍କୁ ହେୟଜ୍ଞାନ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବାର୍ଷିକ ପରୀକ୍ଷାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନମ୍ବର ରଖି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚୁପ୍ କରାଇଦେଲେ ।

ଆଜିକାଲି ପରି ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ସମାଜରେ ବିଜ୍ଞାନ ଅପେକ୍ଷା ପ୍ରଶାସନିକ ସେବାକୁ ଅଧିକ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦିଆଯାଉଥିଲା । ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କ ସମେତ ଶିକ୍ଷକମାନେ ତାଙ୍କୁ ସିଭିଲ୍ ସର୍ଭିସ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇ ଥିଲେ । ଅଣଇଶ୍ୱେତାଙ୍ଗମାନେ ଏଇ ପରୀକ୍ଷାରେ କ୍ୱଚିତ୍ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଅନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ରମଣ ଥିଲେ ଜଣେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଧୀଶକ୍ତି ସଂପନ୍ନ ମେଧାବୀ ଓ ଅଧ୍ୟବସାୟୀ ଛାତ୍ର । ଏହାର ପ୍ରମାଣ ହେଉଛି ଏଗାର ବର୍ଷ ବୟସରେ ମାଟ୍ରିକ, ଷୋହଳ ବର୍ଷ ବେଳକୁ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣପଦକ ସହ ବିଏ ପାସ୍ । ତେବେ ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ବଡ଼ମାନଙ୍କ ଖାତିରରେ ସେ ଆଇସିଏସ୍ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ । ତେବେ ମାଡ୍ରାସର ସିଭିଲ୍ ସର୍ଜନ ମତ ଦେଲେ ଯେ, ସେ ବ୍ରିଟେନ (ବିଦେଶ) ଯିବା ପାଇଁ ଶାରୀରିକ ଭାବେ ଅଯୋଗ୍ୟ । ସେତେବେଳେ ଶାନ୍ତି ଓ ପରମ ତୃପ୍ତିର ସହ ରମଣ ନିଃଶ୍ୱାସ ମାରିଲେ ଏବଂ ପରେ କୃତଜ୍ଞତାବଶତଃ ଜଣାଇଥିଲେ ଯେ, ଏହି ସର୍ଜନ ଜଣକ ଯୋଗୁଁ ସେ ସିଭିଲ୍ ସର୍ଭିସ ପରି ଏକ ଅନିଚ୍ଛାକୃତ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ନିଜ ମନ ମୁତାବକ ଜୀବିକା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ । ମାଡ୍ରାସ୍‌ର ପ୍ରେସିଡେନ୍ସି କଲେଜରେ ଏମ୍‌ଏରେ ଦାଖଲହୋଇ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନମ୍ବର ସହ ୧୯ ବର୍ଷରେ ଏମ୍‌ଏରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ । ତେବେ ସେ ଥରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ, ସାରା ଏମ୍‌ଏ କୋର୍ସ ବେଳେ ସେ ଥରେ ମାତ୍ର କ୍ଲାସକୁ ଯାଇଥିଲେ । ସେଠାକାର କଲେଜରେ ପିଲାଙ୍କୁ ନିଜ ସୃଜନଶୀଳତା ବିକାଶ କରିବାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିଆଯାଉଥାଏ । ଜଣେ ତା'ର ସମୟ କେମିତି ସଦ୍‌ବିନିଯୋଗ କରିବ ତା' ନିଜ ଉପରେ ହିଁ ନିର୍ଭର କରେ । ଏହି ସମୟରେ ବିଶ୍ୱପ୍ରସିଦ୍ଧ ବ୍ରିଟିଶ ଜର୍ଣ୍ଣାଲ୍ ''ଫିଲାସୋଫିକାଲ ମ୍ୟାଗାଜିନ୍''ରେ ରମଣଙ୍କ ଗବେଷଣା ନିବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ଯାହାକି ଜଣେ ଛାତ୍ର ହାସଲ କରିବା କଥା ସ୍ୱପ୍ନରେ ମଧ୍ୟ ଭାବି ନଥାଏ । ବିଶ୍ୱବିଖ୍ୟାତ ବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେ ସ୍ଥାନିତ ହେଲେ ।

ପୁଣିଥରେ ବରିଷ୍ଠମାନଙ୍କ ଚାପରୁ ରମଣ ନିଜ ଦେଶରେ ଫାଇନାସିଆଲ ସିଭିଲ୍ ସର୍ଭିସ ପରୀକ୍ଷାରେ ବସି ପ୍ରଥମ ହେଲେ । ୧୯୦୭ରେ କଲିକତାରେ ମାସିକ ଚାରିଶହ ଟଙ୍କା, ଯାହାକି ସେତେବେଳେ ମହାର୍ଘ ଦରମାରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ଏହି ଚାକିରିରେ ଅଣନିଃଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ସେ ଗବେଷଣା ଚାଲୁ ରଖିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦଶବର୍ଷର ଗବେଷଣା (୧୯୦୭-୧୭) ମଧ୍ୟରେ ସେ ତିରିଶଟି ମୌଳିକ ନିବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ତେବେ ଉକ୍ତ ଲୋଭନୀୟ ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟ ଚାକିରିରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଇସାରି ଆଶୁତୋଷ ମୁଖାର୍ଜୀଙ୍କ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କ୍ରମେ କଲିକତା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପାଲିଟ୍ ପ୍ରଫେସର ପଦବୀରେ ଯୋଗଦେଲେ । ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯେ, କଲିକତାସ୍ଥିତ ୨୧୦, ବହୁ ବଜାର ଷ୍ଟ୍ରୀଟ୍‌ର ଏକ ଧୂଳି ଧୂସରିତ ପୁରୁଣା କୋଠାରେ ସେ ସରକାରୀ ଚାକିରିବେଳେ ଗବେଷଣା ଅବ୍ୟାହତ ରଖିଥିଲେ ।

ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସେ ସ୍ୱିଡ଼େନର ଷ୍ଟକ୍‌ହୋମ୍ ଯାଇଥିଲେ । ସେଠାକାର ରାଜା ଗୁଷ୍ଟୋଭାଙ୍କଠାରୁ ପୁରସ୍କାର ଗ୍ରହଣ କରିବା ବେଳେ ସେ ଉତ୍‌ଫୁଲ୍ଲିତ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ଥିଲା ଦୀର୍ଘ ସାଧନାର ସଫଳତା ପାଇଁ । ସେହି ସଭାଗୃହରେ ସମସ୍ତ ଗୋରାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଜଣେ ଅଣଶ୍ୱେତାଙ୍ଗ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବାରୁ ବିଜୟ ଗର୍ବରେ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ଥିଲା ପଗଡ଼ି ।

କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଏହି ଆନନ୍ଦ ଅଧିକ ସମୟ ରହିଲା ନାହିଁ । ସେ ପଛପଟକୁ ବୁଲି ଉପର ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁବା ବେଳେ ଦେଖିଲେ ଯେ, ସେଠାରେ ଉଡୁଛି ବ୍ରିଟିଶ ପତାକା-ୟୁନିୟନ୍ ଜ୍ୟାକ୍ । ତାଙ୍କ ହୃଦୟ ଦୁଃଖ ଓ ଅପମାନରେ ଉଦ୍‌ବେଳିତ ହେଲା ଯେ, ନିଜ ଦେଶ ଭାରତର ନିଜର ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଜାତୀୟ ପତାକା ନାହିଁ । ଏହି ମହାନ ଦେଶପ୍ରେମୀଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇବା ପାଇଁ ରମଣ-ପ୍ରଭାବର ଉଦ୍‌ଭାବନ ଦିବସ ଅର୍ଥାତ୍ ଫେବୃୟାରୀ ଅଠେଇଶକୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ବିଜ୍ଞାନ ଦିବସ ଭାବେ ପାଳନ କରି ଆମେ ଆସୁଛେ ୧୯୮୬ ମସିହାରୁ । ସାଂପ୍ରତିକ ମେକ୍ ଇନ୍ ଇଣ୍ଡିଆର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଏହା ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବ ବୋଲି ଆଶା ।

ଆମ ଗତି ଓ ପ୍ରକୃତି

ରଜନୀ କାନ୍ତ ପାଢ଼ୀ

ପ୍ରାୟ ଛଅଲକ୍ଷ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଯେତେବେଳେ ମାନବଜାତି ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠରେ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ସେତେବେଳେ ତାର ପରିଧେୟ ବସ୍ତୁ ନଥିଲା କିମ୍ବା ଆଶ୍ରୟ ପାଇଁ ବାସସ୍ଥଳୀ ନଥିଲା । ଅନନ୍ତ ଆକାଶ ତଳେ ଦିଗନ୍ତ ବିସ୍ତାରୀ କ୍ଷେତ୍ର ଥିଲା ତାର ବାସସ୍ଥଳୀ । ବିପଦରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ତାର ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ । ସେ ନିଜେ ହିଁ ଥିଲା ତାର ପଥ ପ୍ରଦର୍ଶକ । ଅନ୍ୟ ଜୀବଜନ୍ତୁଙ୍କ ଠାରୁ ତାର ବୁଦ୍ଧି ଥିଲା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର । ତାର ବିଚକ୍ଷଣ ବୁଦ୍ଧି ବଳରେ ସେ ନିଜର ସୁରକ୍ଷା ଚିନ୍ତା କଲା । ଇତର ପଶୁମାନଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରଭୁତ୍ୱ ବିସ୍ତାର କଲା । କାଳକ୍ରମେ ଶିକ୍ଷା ଓ ଅଭିଜ୍ଞତା ଅର୍ଜନ କଲା । ଐକ୍ୟବଦ୍ଧ ଜୀବନ ତା' ପାଇଁ ଆଣି ଦେଲା ସଫଳତା । ସେଇଠୁ ହିଁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ତାର ପ୍ରଗତିର ସୋପାନ । ବହୁ ଘାତପ୍ରତିଘାତ, ଉତ୍‌ଥାନ ପତନ ଅତିକ୍ରମ କରି ସେ ଦିନର ମାନବ ଆଜିର ସଭ୍ୟତାକୁ ହାସଲ କରି ପାରିଛି । ଏ ସଭ୍ୟତା ବିଜ୍ଞାନ ବଳରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି । ମାତ୍ର ଦୁଇଶହରୁ ତିନିଶହ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠରେ ଏ ସଭ୍ୟତାର ଆୟମାରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଏଇ ସ୍ୱଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବିଜ୍ଞାନ ଏତେ ଚମତ୍କାରୀ ଜ୍ଞାନକୌଶଳ ପ୍ରାପ୍ତକରି ପାରିଛି ଭାବିଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗେ । ଛଅଲକ୍ଷ ବର୍ଷ ତଳର ପୃଥିବୀ ଆଉ ଆଜିର ପୃଥିବୀ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥିତି କଳ୍ପନାତୀତ । ପୃଥିବୀର କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ଜନସମୁଦାୟ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ସମସ୍ୟାର ଉତ୍କଟ ରହିଥିଲା ଗତ କିଛି ଦଶନ୍ଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଖାଦ୍ୟ ସମସ୍ୟା ଥିଲା ମୁଖ୍ୟ ସମସ୍ୟା । ତା'ର ସମାଧାନ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞାନ ଗବେଷଣା କଲା-ଉନ୍ନତ ବିହନ, ସାର, ପୋକମରା ଔଷଧ, ଆଧୁନିକ କୃଷି ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଇତ୍ୟାଦି ସୃଷ୍ଟି କରି ଚାଷ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ସୁଗମ କରି ପାରିଲା । ଫଳରେ ଚାଷଜମିରୁ ଅଧିକ ଅମଳ ସମ୍ଭବ ହେଲା । କେବଳ ଖାଦ୍ୟ ଚାହିଦା କାହିଁକି, ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବାସ, ବସ୍ତ୍ର, ଗମନାଗମନ, ଶିକ୍ଷା ଓ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ ଅହରହ ଗବେଷଣା ଜାରି ରଖିଲା । ସେସବୁ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଟେକ୍‌ନୋଲଜିମାନ ପ୍ରୟୋଗ କଲା । ଦିନେ ହଇଜା, ବସନ୍ତ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାରାତ୍ମକ ରୋଗ ଦୈବୀ ରୋଷର ଫଳ ଭାବି ପୂଜା, ଭୋଗ, ବଳି ହିଁ ଥିଲା ତା'ର ମୁଖ୍ୟ ଉପଚାର । କିନ୍ତୁ ସମୟକ୍ରମେ ବିଜ୍ଞାନ ଲୋକଙ୍କ ଆଖି ଖୋଲି ଦେଲା । ରୋଗ ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସାକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦିଆଗଲା । ଚିକିତ୍ସାବିଜ୍ଞାନ ଏବେ ଅଧିକ ଉନ୍ନତ ହେଲାଣି । ରୋଗ ଚିକିତ୍ସା ଅପରେସନ୍ ଆଜି ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରୋବଟ୍ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇ ପାରୁଛି । ବିଜ୍ଞାନର ସଫଳତା ଯୋଗୁଁ ମନୁଷ୍ୟ ଶରୀରରେ ଏବେ କୃତ୍ରିମ ଅଙ୍ଗ ରୋପଣ ହୋଇ ପାରୁଛି । ରୋଗୀର ଜୀବନ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ଏବେ କୃତ୍ରିମ ରକ୍ତ ଦିଆଯାଇ ପାରୁଛି । ରୋଗ ନିଦାନ ପାଇଁ ଏକ୍ସରେ, ସିଟିସ୍କାନ୍, ଅଲଟ୍ରା ସାଉଣ୍ଡ ଭଳି ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଯନ୍ତ୍ରମାନ ବାହାର କରି ବିଜ୍ଞାନ ଆଜି ମନୁଷ୍ୟ ଜାତିକୁ ଧନ୍ୟ କରି ଦେଇଛି । ଦିନେ ଯାହା ଅସମ୍ଭବ ଲାଗୁଥିଲା ଆଜି ତାହା ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି । ମହାକାଶକୁ ଯାତ୍ରା କରି ବିଜ୍ଞାନ ଆଜି ବୁଝିପାରିଛି ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରହ ଉପଗ୍ରହମାନଙ୍କୁ । ଅତଳ ସମୁଦ୍ର ଗର୍ଭରେ ବୁଡି କଳନା କରି ପାରିଛି ପୃଥିବୀର ବିସ୍ତୃତ ଜଳ ରାଶିକୁ । ସିନେମା ଦୂରଦର୍ଶନରୁ ମୁହଁ ଫେରାଇ ଆଣିଲାଣି ଆଜିର ଯୁବମାନସ କମ୍ପ୍ୟୁଟର, ମୋବାଇଲ୍, ଇଣ୍ଟରନେଟ ଭଳି ଉନ୍ନତ ଯନ୍ତ୍ରଗୁଡ଼ିକୁ ପାଇବା ପରେ । ବିଜ୍ଞାନର ଏସବୁ ଚମତ୍କାର ସୃଷ୍ଟିରେ ବିଶ୍ୱ ଜନମାନସ ଆଜି ବିହ୍ୱଳିତ । ଯୋଗାଯୋଗ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍‌ର ପ୍ରବେଶକୁ ଏକ ବିପ୍ଳବ କହିଲେ ଭୁଲ ହେବନି । ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନଯାତ୍ରା ସହିତ ଏହାର ଘନିଷ୍ଠତା ବଢ଼ି ଚାଲିଛି । କିଛି ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ଏବେ ତିନି, ଚାରୋଟି ସେଟ ଏକକାଳୀନ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ମୋବାଇଲ ସେଟଗୁଡ଼ିକରେ ଏବେ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ବି ଉପଲବ୍ଧ ହେଲାଣି, ଏହା କେବଳ କାନକୁହା ଯନ୍ତ୍ର ହୋଇ ରହିନି । ଲୋକେ ଏଥି ସହିତ ଏତେ ମାତ୍ରାରେ ଛନ୍ଦି ହୋଇ ପଡ଼ିଲେଣି ଯେ, ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଟେଲି ଯୋଗାଯୋଗ ସଂସ୍ଥା ଆକଳନ କରି କହୁଛି ୨୦୧୪ ବର୍ଷ ଶେଷ ବେଳକୁ ବିଶ୍ୱ ଜନସଂଖ୍ୟାଠାରୁ ମୋବାଇଲ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଯିବ । ସେହିଭଳି ଇଣ୍ଟରନେଟ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ମଧ୍ୟ ଏବେ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି । ଏଥିରେ ଥିବା ୱେବସାଇଟ୍‌ମାନଙ୍କରୁ ସାରା ପୃଥିବୀର କଥା ଜାଣି ହୁଏ । ମନୁଷ୍ୟର ଦୈନନ୍ଦିନ ଆବଶ୍ୟକତା ମଧ୍ୟ ଏଇ ନେଟ୍‌ରୁ ସେ ହାସଲ କରିଥାଏ ।

ଓଡ଼ିଶାର ବନ୍ୟ ଓ ବନ୍ୟ ସମ୍ପଦ

ଡ଼ାକ୍ତର ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ସ୍ୱାଇଁ

ମାନବ ଜୀବନ ଅରଣ୍ୟ ସଭ୍ୟତାରୁ ହିଁଆରମ୍ଭ । ଏକଦା ଘଞ୍ଚ ଅରଣ୍ୟରେ ଆଦିମାନବ ବାସ କରୁଥିଲା । ଅରଣ୍ୟର ସୁଶୀତଳ ନିର୍ଝର ଜଳ, ବୃକ୍ଷରାଜିର ଫଳମୂଳ ଏବଂ ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ମାଂସ ତା ଆହର ଥିଲା । ପଶୁର ଚମଡା ଓ ବୃକ୍ଷର ବକ୍କଳ ଥିଲା ତାର ବସନ । ଡ଼ାଳପତ୍ର ନିର୍ମିତ କୁଟୀର ବା ପାହାଡ଼ର ଗୁମ୍ଫା ଥିଲା ତାର ଆଶ୍ରୟ ସ୍ଥଳ । ଏଣୁ ଫୁଲ ଫଳ ସୁଶୋଭିତ ବୃକ୍ଷରାଜି ସୁନିର୍ମଳ ନିର୍ଝର ଜଳ ଓ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ଭରା ନିଘଞ୍ଚ ଅରଣ୍ୟକୁ ମାନବ ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରଥମ ପାହାଚ ଭାବେ ଅଭିହିତ କରାଯାଇଛି । ସଭ୍ୟତାର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ମୁନୀଋଷିମାନେ ବି ଅରଣ୍ୟରେ ଆଶ୍ରମମାନ ସ୍ଥାପନ କରି ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆଶ୍ରମ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ମଣିଷ ସମାଜକୁ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରୁଥିଲେ । ସଭ୍ୟତାର ବିକାଶ ପରେ ମଣିଷ ଜଙ୍ଗଲକୁ ତ୍ୟାଗ କରି ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗ୍ରାମ ସହର ରାଷ୍ଟ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ଗଠନ କଲା । ଅରଣ୍ୟର ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଭୁଲି ନ ଗଲେ ବି ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ବାସ କରିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ଆଗ୍ରହୀ ହେଲା । ବନାଞ୍ଚଳରୁ ଏବେ ବି ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ, କାଠ, ଔଷଧ, ଫଳମୂଳ ଇତ୍ୟାଦି ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରୁଥିଲେ ବି ବନ ଓ ବନ୍ୟ ସମ୍ପଦର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ବିଶେଷ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଉନାହିଁ । କଳକାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ରାସ୍ତାଘାଟ ଓ ଗୃହନିର୍ମାଣ ତଥା ଘରୋଇ ଉପକରଣମାନ ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦୟ ଭାବେ ଅରଣ୍ୟକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିଚାଲିଛି । ତା ଯୋଗୁଁ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀମାନେ ବି କ୍ରମେପୀ ଲୋପ ହୋଇ ଯାଉଛନ୍ତି ଅଥବା ମଣିଷ ମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଶୀକାର କରି ଖାଇଯାଉଛନ୍ତି । ଏସବୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି ଭାରତ ସରକାର ୧୯୫୦ ମସିହାରୁ ବନ ମହୋତ୍ସବ, ବନ ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ନୂତନ ବନୀକାରଣ କାର୍ଯ୍ୟମାନ ହାତକୁ ନେଇଥିଲେ ବି ଏ ଯାଏଁ ସେସବୁର ସଫଳ ରୂପାୟନ ହୋଇ ପାରିନାହିଁ । ଯଦିଓ ବନ୍ୟ ଓ ବନ୍ୟସମ୍ପଦ ମାନବ ସଭ୍ୟତା ପାଇଁ ନିତାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ, ତଥାପି ସରକାର ବା ସର୍ବସାଧାରଣ ଏହାର ସୁରକ୍ଷା କଥା ହାର୍ଦ୍ଦିକ ଭାବେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଆମ ଓଡିଶା ବି ଠିକ୍ ସେହିପରି ବନ ଓ ବନ୍ୟ ସମ୍ପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକ ରାଜ୍ୟ । କେବଳ କିଛି ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳ ଯଥା ଅବିଭକ୍ତ ବାଲେଶ୍ୱର, କଟକ, ପୁରୀ ଓ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର କିଛିକାଂଶକୁ ବାଦ୍‌ଦେଲେ, ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶା ଦିନେ ଫୁଲଫଳ ଏବଂ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ଶୋଭିତ ନିଘଞ୍ଚ ବନାନୀର ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟରାଜିରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା । ସଭ୍ୟତାର ଆରମ୍ଭ ବେଳକୁ ସମଗ୍ର ଓଡିଶାର ଦୁଇ ତୃତୀୟାଂଶ ବନ ସମ୍ପଦରେ ଭରପୁର ଥିଲା । ଏବେ ଅନେକ ଅବକ୍ଷୟ ପରେ ବି ଓଡ଼ିଶାର ବତିଶି ପ୍ରତିଶତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅରଣ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । ତା' ବ୍ୟତୀତ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମ, ସହର ବି ବୃକ୍ଷରାଜିରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ଯୁଗେଯୁଗେ ଏଇ ବନ୍ୟସମ୍ପଦକୁ ନେଇ ଗର୍ବ କରି ଆସିଛି ଓଡ଼ିଶା ଯଦିଓ ଏବେ ଅନେକ ସ୍ଥାନରୁ ଜଙ୍ଗଲ ଧ୍ୱଂସ ପାଇଯାଇ କଳକାରଖାନା ଓ ଜନବସତିମାନ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇ ସାରିଲାଣି ।

ଆମ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରାୟତଃ ଚାରି ପ୍ରକାର ଅରଣ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ସେଗୁଡିକ ହେଲା- କ୍ରାନ୍ତୀୟ ହରିତ ଅରଣ୍ୟ, କ୍ରାନ୍ତୀୟ ଶୁଷ୍କ ପର୍ଣ୍ଣମୋଚି ଅରଣ୍ୟ, କ୍ରାନ୍ତୀୟ ଆର୍ଦ୍ର ପର୍ଣ୍ଣମୋଚି ଅରଣ୍ୟ ଏବଂ ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଜୁଆରିଆ ଅରଣ୍ୟ । କ୍ରାନ୍ତୀୟ ଅରଣ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ପଶ୍ଚିମାଞ୍ଚଳରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । ବାର୍ଷିକ ବୃଷ୍ଟିପାତର ପରିମାଣ ଅନୁଯାୟୀ ଏଗୁଡିକ ପତ୍ର, ଫୁଲଫଳ ଦ୍ୱାରା ସୁଶୋଭିତ ହୁଏ । ବୃଷ୍ଟିପାତ କମ୍ ହେଲେ, ଅର୍ଦ୍ଧାଧିକ ସମୟ ଶୁଷ୍କ ରହି ଅରଣ୍ୟର ଶୋଭାକୁ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣ କରିଥାଏ ଏବଂ ଗୁଳ୍ମ ବା କଣ୍ଟା ଜାତୀୟ ବୃକ୍ଷରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯାଏ । ବାର୍ଷିକ ବୃଷ୍ଟିପାତ ୧୦୦ରୁ ୨୦୦ ସେମି ମଧ୍ୟରେ ରହିଲେ ହିଁ ହରିତ ଅରଣ୍ୟ ବା ପର୍ଣ୍ଣମୋଚି ଅରଣ୍ୟ, ପ୍ରକୃତିର ଗନ୍ତାଘର ପରି ଦୃଶ୍ୟମାନ ହୋଇ ଅରଣ୍ୟର ଶୋଭା ବର୍ଦ୍ଧନ କରେ । କିନ୍ତୁ ବାର୍ଷିକ ବୃଷ୍ଟିପାତ ୧୦୦ ସେମିରୁ କମିଲେ, ଆହ୍ଲାଦ ଦାୟିନୀ ନୈସର୍ଗିକ ଅରଣ୍ୟର ଶୋଭା, ଭୟ ଉଦ୍ରେକକାରୀ ବିଭତ୍ସ ଜଙ୍ଗଲରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ । ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଜୁଆରିଆ ଜଙ୍ଗଲଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ଝାଉଁ ବାଦାମ ବା ସୁନ୍ଦରୀ ଗଛରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ପ୍ରାୟତଃ ସବୁଦିନେ ସମାନ ଥାଏ । ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ଅଶୀ ପ୍ରତିଶତ ଅରଣ୍ୟ ଆର୍ଦ୍ର ପର୍ଣ୍ଣମୋଚି ଅରଣ୍ୟ ହୋଇ ଥିବାରୁ ବୃଷ୍ଟିପାତ କମିଗଲେ, ଏଗୁଡ଼ିକ ଶୁଷ୍କ ହୋଇ କଦାକାର ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ବି ଅରଣ୍ୟକୁ ନିଜର ନିର୍ଭୟ ଓ ମୁକ୍ତ ବାସସ୍ଥାନ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ମଣିଷମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅରଣ୍ୟର ରକ୍ଷା କରିବା ସହ ଅରଣ୍ୟର ଶୋଭାବର୍ଦ୍ଧନ କରିଥାନ୍ତି । ଫୁଲବାଣୀ, ମୟୂରଭଞ୍ଜ, କଳାହାଣ୍ଡି ଓ ରେଢ଼ାଖୋଲ ଅଞ୍ଚଳରେ ଆଗରୁ ବ୍ୟାଘ୍ରମାନେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ବାସ କରୁଥିଲେ । ଏବେ ସେମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବିଶେଷ ଭାବେ କମି ଗଲାଣି । କାଁଭାଁ ଚିତା ବାଘ ବ୍ୟତୀତ ମହାବଳ ବାଘ ଆଉ ପ୍ରାୟତଃ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏନାହିଁ । ବିଗତ ଶହେ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ପଶୁ ଓ ପକ୍ଷୀଙ୍କ ବଂଶ ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇ ଗଲାଣି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶାର ଅରଣ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଶୁପକ୍ଷୀ ହିଁ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଅନ୍ତି । ଅନୁଗୁଳ, ସମ୍ବଲପୁର ଓ କୋରାପୁଟ ଜଙ୍ଗଲମାନଙ୍କରେ ନୀଳ ଗାଈ ଓ ଚଉସିଙ୍ଗା ହରିଣ ଦେଖାଯାନ୍ତି । ମାଲାକାନଗିରି ଓ ଖରିଆର ଜଙ୍ଗଲରେ ବଣ ମଇଁଷୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଜଙ୍ଗଲରେ ହରିଣ, ସମ୍ବର, ବାରହା, କୁଟୁରା, ଭାଲୁ, ହାତୀ, ଗଧିଆ, ବିଲୁଆ, ବଣକୁକୁର ଇତ୍ୟାଦି ପଶୁ, ନାଗ, ରଣା, ବୋଡା, ଚିତି, ଅଜଗର ଇତ୍ୟାଦି ସର୍ପ, ମୟୂର, କାପ୍ତା,ଶୁଆ, କିରା, କାଠହଣା, ହଂସ, ହଂସରାଳି ଇତ୍ୟାଦି ପକ୍ଷୀ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । ନନ୍ଦନକାନନରେ ଧଳାବାଘ ସଫାରୀ, ଶିମିଳିପାଳର ଅଭୟାରଣ୍ୟରେ ବହୁ ପଶୁ ସମ୍ପଦକୁ ସୁରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଇଛି । ଚନ୍ଦକା, କପିଳାଶ, କେଉଁଝରର ତଥା ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାୟତଃ ସମସ୍ତ ଅରଣ୍ୟାଞ୍ଚଳରେ ହାତୀମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ହିଁ ଏବେ ସର୍ବାଧିକ । ଓଡ଼ିଶାର ଜଙ୍ଗଲ ଏବେ ହାତୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଅଧୁଷିତ । ଆମ ଓଡ଼ିଶାର ଅରଣ୍ୟମାନ ଖଣିଜ ସମ୍ପଦ ପାଇଁ ବି ସୁବିଖ୍ୟାତ । ଜୋଡା, ବଡବିଲ, ସୁକିନ୍ଦା ଅଞ୍ଚଳର ଲୁହାଖଣି ସମଗ୍ର ଭାରତର ଲୁହାଖଣିର ପ୍ରାୟ ପଚାଶ ପ୍ରତିଶତରୁ ଅଧିକ । କଳାହାଣ୍ଡି ଓ କୋରାପୁଟ ଜଙ୍ଗଲରେ ବକ୍‌ସାଇଟ୍ ଖଣି ରହିଛି । ରାମପୁର, ମଦନପୁର, ତାଳଚେର ଅଞ୍ଚଳରେ କୋଇଲା ଖଣି ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକ । ମାଙ୍ଗାନିଜ୍ ଖଣିମାନ ବି ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ଅଛି । ମାଛକୁଣ୍ଡ, ହୀରାକୁଦ ଓ ତାଳଚେରରେ ବିଦ୍ୟୁତ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦିତ ହୁଏ । ଏଥିଯୋଗୁଁ ଓଡ଼ିଶାର ମାନଚିତ୍ରେ ସାରା ଭାରତରେ ସୁଚାରୁ ରୂପେ ଚିହ୍ନିତ ।

ଦୁଃଖର ବିଷୟ, ଓଡ଼ିଶାର ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ ଦିନକୁ ଦିନ କ୍ଷୟ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଅନେକ ଜଙ୍ଗଲ ଧ୍ୱଂସ ହେଲା । ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ପାଖରେ ଗଢି ଉଠିଥିବା ଜନବସତି, ଗୃହ ତଥା ଗୃହୋପଯୋଗୀ ଆସବାବ ପତ୍ର ପାଇଁ, ଗଛକଟା ଅବାଧରେ ଚାଲିଛି । ଅରଣ୍ୟ ଆମ ରାଜ୍ୟର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଅଙ୍ଗ ଓ ଏହା ଆମର ମୂଖ୍ୟ ସମ୍ବଳ । ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ମଣିଷ ବିଭିନ୍ନ ବନଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ତାକୁ ଅର୍ଥବିନିମୟରେ ବଜାରରୁ କ୍ରୟ କରୁଥିବାରୁ ସେ ଜିନିଷ ଯେ କେଉଁଠୁ ଆସେ, ତାହା ଜାଣିବାକୁ କେବେ ବି ଚେଷ୍ଟା କରିନି । ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦ ଜଳ, ବାୟୁ, ଜଳବାୟୁ ଓ ବୃଷ୍ଟିପାତକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିଥାଏ । ବୃକ୍ଷର ପତ୍ରହରିତ୍ ରଙ୍ଗରୁ ଯେଉଁ ଅମ୍ଳଜାନ ନିର୍ଗତ ହୁଏ, ତାକୁ ହିଁ ଗ୍ରହଣ କରି ମଣିଷ ତା ଶ୍ୱାସକ୍ରୀୟାକୁ ସଜୀବିତ ରଖେ । ମଣିଷ ଶ୍ୱାସକ୍ରୀୟା ଦ୍ୱାରା ଅମ୍ଳଜାନ ଗ୍ରହଣ କରି ଅଙ୍ଗାରକାମ୍ଳଜାନ ତ୍ୟାଗ କଲା ବେଳେ, ବୃକ୍ଷ ଦିନ ସାରା ଅଙ୍ଗାରକାମ୍ଳଜାନ ଗ୍ରହଣ କରି ଅମ୍ଳଜାନ ତ୍ୟାଗ କରିଥାଏ । ଏଣୁ ତ ପ୍ରତିମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ଅମ୍ଳଜାନ ଓ ଅଙ୍ଗାରକାମ୍ଳ ସନ୍ତୁଳିତ ହୋଇ ରହେ ଯାହା ମଣିଷର ଜୀବନ ଧାରଣ ପାଇଁ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ଏହାଛଡା ନରମ କାଠ, ବାଉଁଶ, ସବାଇ ଘାସ ଇତ୍ୟାଦିରୁ କାଗଜ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ । କାଠମଣ୍ଡ, ରେୟନ, କପା, ସିମିଳି ଇତ୍ୟାଦିରୁ ବିଭିନ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଏ । ଅରଣ୍ୟ ଝଡବାତ୍ୟାର ବେଗ ବି ହ୍ରାସ କରେ । ମୃତ୍ତିକା ସଂରକ୍ଷଣ ଏବଂ ମୃତ୍ତିକାର ଉର୍ବରତା ପାଇଁ ବୃକ୍ଷରାଜିର ଅବଦାନ ଅତୁଳନୀୟ । ବୃକ୍ଷମାନେ ବହୁଦିନ ଧରି ଜଳୀୟ ଅଂଶ ଧାରଣ କରି ରଖିପାରନ୍ତି ଏବଂ ତା' ଯୋଗୁଁ ପାଣିପାଗ ସନ୍ତୁଳିତ ହୁଏ । ବୃକ୍ଷରାଜିର ଏସବୁ ପ୍ରକୃତି ଯୋଗୁଁ ମଣିଷ ଜୀବନର ଅନେକ ଆବଶ୍ୟକତା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥାଏ । ଏଣୁ ଉଦ୍ଭିଦ ଯେ ମଣିଷର ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ବନ୍ଧୁ ଏହାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିବା କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ ।

କ୍ରମେପୀ ଜଙ୍ଗଲର ଅବକ୍ଷୟ ହେତୁ ବାୟୁରୁ ଅମ୍ଳଜାନ ଦିନକୁ ଦିନ କମି ଯାଉଛି । ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ବୃକ୍ଷ ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ଯେତିକି ଅମ୍ଳଜାନ ନିର୍ଗତ କରେ ତାର ଦାମ ଆଜିର ବଜାରରେ ପ୍ରାୟତଃ ପନ୍ଦର ହଜାର ଟଙ୍କା ହେବ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ତାକୁ କାଟି ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କାର ଜାଳେଣି କାଠ ବି ପାଇପାରୁନି । ବାୟୁମଣ୍ଡଳରୁ ଅମ୍ଳଜାନ କମିଯିବା ଦ୍ୱାରା ମଣିଷ ଅନେକ ରୋଗ ଭୋଗ କରୁଛି । ବୃକ୍ଷରାଜି କମିବା ଦ୍ୱାରା ପାଣିପାଗ ଓ ବୃଷ୍ଟିପାତରେ ଅନିୟମିତତା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଉଛି ।

ବୃଷ୍ଟିପାତ କମ୍ ହେତୁ କୃଷି କାର୍ଯ୍ୟ ସଠିକ୍ ଭାବେ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ । ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ଆମକୁ ପରରାଜ୍ୟ ବା ପରରାଷ୍ଟ୍ର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡୁଛି । ଏଣେ ବୃକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟା ଓ ବୃଷ୍ଟିପାତର ମାତ୍ରା କମ୍ ଯୋଗୁଁ ବାୟୁମଣ୍ଡଳର ଉତ୍ତାପ ଦିନକୁ ଦିନ ବଢିବାରେ ଲାଗିଛି । ଏବେ ଯାହା ଦେଖାଯାଉଛି ପ୍ରତି ଚାରି ବର୍ଷ ବ୍ୟବଧାନରେ ଏକ ଡିଗ୍ରୀ ସେଣ୍ଟିଗ୍ରେଟ୍ ଉତ୍ତାପ ବଢି ଚାଲିଛି । ଉତ୍ତାପର କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧମାନ, ମରୁଡ଼ିର ସୂତ୍ରପାତ, ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ, ଓଜୋନ ସ୍ତରର ହ୍ରାସ, ଅମ୍ଳଜାନର ସ୍ୱଳ୍ପତା, ଏସବୁ ଜଙ୍ଗଲ ଧ୍ୱଂସର ହିଁ କାରଣ । ପୁଣି ଜଙ୍ଗଲ ଧ୍ୱଂସ ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ତିକା ଅବକ୍ଷୟ ହୋଇ ବନ୍ୟା ଜଳ ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳକୁ ମାଡ଼ିଆସି ଅନେକ ଧନଜୀବନ ଓ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରମାନ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଉଛି । ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଦିନକୁ ଦିନ କମିବାରେ ଲାଗିଛି । ଅନେକ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀ ଏ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇ ଗଲେଣି । ଏହା ଯୋଗୁଁ ପରିବେଶ ଆହୁରି ଖରାପ ଆଡ଼କୁ ଗତିକଲାଣି ।

ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଗନ୍ତାଘର ଓଡ଼ିଶା ଆଜି ଶ୍ରୀହୀନ ହୋଇ ପଡିଛି । ଜଙ୍ଗଲ ଧ୍ୱଂସକୁ ଆଖିଆଗରେ ରଖି ସରକାର ନୂତନ ନିୟମମାନ ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି । ୧୯୫୦ ମସିହାରେ ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ତାକୁ ଅନୁକରଣ କରି ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ବି ବନସଂରକ୍ଷଣର ଆବଶ୍ୟକତା ଉପଲବ୍ଧି କରି, ବନ ମହୋତ୍ସବମାନ ଆୟୋଜନ କରିଥିଲେ । ବନ ଓ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀଙ୍କ ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ଦେଶ ଓ ରାଜ୍ୟରେ ଅରଣ୍ୟ ବିଭାଗ ମାନ ସୃଷ୍ଟି କରି ଥିଲେ । ସମତଳ ଅଞ୍ଚଳମାନଙ୍କରେ ବୃକ୍ଷର ସୁରକ୍ଷା ଦାୟିତ୍ୱ ରାଜସ୍ୱ ଅଧିକାରୀ ଓ ରାଜସ୍ୱ ନିରୀକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ କରା ଯାଇଥିଲା । ନୂତନ ବନୀକରଣ ଯୋଜନାମାନ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସରକାରୀକଳର ନିଷ୍କ୍ରିୟତା, ପ୍ରିୟାପ୍ରୀତି ତୋଷଣ ମନୋଭାବ ଏବଂ ସ୍ୱାର୍ଥ ମନୋଭାବ ଯୋଗୁଁ, ବଣ୍ୟ ଓ ବୃକ୍ଷ ସମ୍ପଦର ବୃଦ୍ଧି ହେବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଏହା କ୍ରମେପୀ କମିବାରେ ଲାଗିଛି । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଯେତିକି ଅଞ୍ଚଳର ଜଙ୍ଗଲ ଧ୍ୱଂସ ହେଉଛି, ଯେତିକି ସଂଖ୍ୟକ ବୃକ୍ଷ ଧରାଶାୟୀ ହେଉଛନ୍ତି ତା ପ୍ରତିବଦଳରେ ତାର ଅର୍ଦ୍ଧେକ ଜମିରେ ନୂତନ ବନୀକରଣ ଯୋଜନା ସଫଳ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରୁନି କିମ୍ବା ଏକ ଚତୁର୍ଥାଂଶ ବୃକ୍ଷରୋପଣ କରାଯାଇ ପାରୁନାହିଁ । ଏହା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ଆତଙ୍କର କାରଣ ହୋଇପାରେ ।

ଅରଣ୍ୟ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀଙ୍କ ନର୍ଭୟ ଓ ମୁକ୍ତ ବାସସ୍ଥାନ । ସେମାନେ ଅରଣ୍ୟର ସୁରକ୍ଷା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅରଣ୍ୟ ଶୋଭା ବି ବର୍ଦ୍ଧନ କରିଥାନ୍ତି । ଗତ ପ୍ରାୟ ଶହେ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇ ଗଲାଣି । ଅରଣ୍ୟ ଧ୍ୱଂସ ସାଙ୍ଗକୁ ବନ୍ୟପ୍ରାଣୀଙ୍କ ବିଲୁପ୍ତ ପରିବେଶ ନିମନ୍ତେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷତିକାରକ । ଏହା ଅନୁଭବ କରି ବି ମଣିଷ ସାମାନ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ଜଙ୍ଗଲ ଧ୍ୱଂସ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁଃଖଦାୟକ । ଏଣୁ ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସହ, ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ବି ଏଥିପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି । ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସୁଚାରୁ ରୂପେ ପାଳନ କଲେ, ଜଙ୍ଗଲ ସମ୍ପଦର ପୁଣି ଥରେ ପୁନଃରୁଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିବ ।